

Год. XXVII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 13

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бивлења позоришне друштине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по двака. — Стоји за Нови Сад 80 п. а на страну 1. кр. 20 п. месечно. —

„МЕНА“

ПАСТИРСКА ИДИЛА.

Радо се одзивам цењеном позиву врло поштованог г. А. Хаџића, уредника „Позоришта“, да напишем неколико редака о музици у „Мени“.

Хвала му уједно за то, што ми је тако дао прилику да поштоване посетиоце српског народног позоришта донекле упозорим и приправим на то, какву ће музику слушати у „Мени“, мом првом повећем позоришном музичком комаду.

Компонујући „Мену“ пазио сам, да композиције тумаче радњу, да буду тако лаке, да их позоришне снаге могу савладати и да буду за публику схватљиве.

Да композиције буду у служби радње — музичка драма — већини наше позоришне публике нешто је необично, јер се навикла на то, да се на позорници само мелодише.

У самој увертири обележен је тај музички правац.

У „Мени“ већ одмах први кор је радња.

Девојке чекају нов месец „Мену“. Момци их зову кући:

„Не ћемо, богме, одавде ми,
Ако вам воља, одлаз'те ви;
За то смо дошле: месец је нов,
Одмах ће почет' девојачки лов, —“

одговарају девојке.

Момци их испрва исмевају, но после остану с девојкама да чекају нов месец.

Иронију момака, и свечано и тајанствено расположење девојака изражава први кор, који се свршује првим мотивом, који приказује, како је:

„Ноћца мила спустила крила,
Престаде сунце светлати дан.
Иза облака, сред густа мрака,
Уморним оком корача сан“ итд.

Одмах за тим долази стара врачара, баба Рокса, која девојкама врача; после тога зао дух, од кога управо потиче несрећа у комаду; туговање Злате крчмарице за несталим драганом њеним Милом, као и долазак драгана Ђезиног, — све су то моменти, које сам хтео и музиком да изразим.

Морам признати, да ми је то мало незгодно било, и то стога, што се нисам могао послужити свима средствима, које драмски музичар може и треба да употреби.

У дешавао сам ствар, на име према нашем позоришном кору, према нашем оркестру, а понајвише имао сам на уму публику нашу. Један део публике наше воли озбиљну музику, а други опет лаку, мелодичну, највише њих пак народну.

У „Мени“ су сва та три елемента заступљена.

Компонујући „Мену“ сврха ми је била, да репертоару „Српског народног позоришта“ пружим музику, у којој ће, дај Боже, наћи музичког уживања сви, који долазе у „Српско народно позориште“.

У „Мени“ има петнаест музичких тачака: четир мешовита лика (I. приступни кор, — озбиљан; — II. полазница: „Хајдемо; хајдемо“ — весела песма; — III. „Поздравна песма“, месецу; — и IV. завршни кор) и један мешовити лик: „Винска песма“; два двопева између Мила (госп.

Марковића) и Злате крчмарице (госп. Спасићке), два самопева и четир мелодрама.

Радња се збива у стеновитом шумском пределу.

Вредни наши глумци савесно су научили сваку пијесу, лепо су схватили сваку

музичку мисао, па ако и на представи буду са таквом вољом, одушевљењем и љубављу певали, као што то чине на пробама: публика ће слушати „Мену“ лепо приказану.

Исидор Бајић.

Л И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Концерат Уроша Јуришића. — „Шоља теја“, шаљива игра у једном чину, написао Нитер, превео Г. Гершић. — „Доктор Робин“, шаљива игра у једном чину, написао Премареј, превео Јован Ђорђевић.)

У суботу 19. јануара о. г. приказао се новосадском српском свету млад певач са веома лепом квалификацијом те овде оправдао искрене хвале, којима се писало о певању му после ланске светосавске беседе у Загребу. И доиста: Јуришић — то је презиме том младом Србину — доноси са собом све, што човеку зајемчава успех и на концертном подију и на позорници. Пре свега му је природа дала особито мио, звонак, гибак, за модулације подобан и дурашан глас, који се шаље уме да размахне по високим тоновима над *g*. Уз то му је онда школа додала чисту интонацију, јасно фразирање, једру и поуздано хватање тонова те антисептикум против сваког тремолирања. Разумна интерпретација певаног текста, претанање душе у глас, сажимање осећаја са смишљеним вибрацијама тонова биће да је пола природна пола школина јабука, но доста то, да је Јуришић, што рекли наша браћа Хрвати, доста тих прекрасних особина, које му уз оне ле природне и оне ле школине дарове гарантују, да ће бити виђен јунак на певачком мегдану. Па ако му је још та њему тако издашна мајка природа дала и онај сурогат, без кога све и природине и школине јабуке хоће да угњиле и најзад иструну; ако је крвни непријатељ чистоти нотне артије; ако уме осванути с вокализамима и солфеџијама — е онда да га види Бог!

За свој новосадски концерат одабрао је

млади певач конгломерат — да не кажем: потпурн — из „Женидбе Милоша Обилића“ од Драгутина Ј. Илића а у композицији г. Јоксимовића, даље из „Млетачких елегија“ Рикарда Јоргованића одсек „На гондоли“ као *opus* 720 Ивана пл. Зајца и најпосле Радамесов речитатив и романцу из Вердијеве величанствене „Ајиде“. У првој пијеси, у којој завршни мотив опасно подсећа на арију морнара Едварда Племера у првом одељку Голдмаркова „Пврчка за огњиштем“, управо је фасцинирао публику коронисаним високим *b*, на које се непосредно надовезало као половина громко издржано високо *a*. У Зајцовој пак баркароли веома је сретно погодио основни темпо и вешто га према композиторским прописима замењивао час по адитатом, ритенутом и сморцандом. У тај комад као да је још највише улио био душе, трудећи се, да се не огреша о Зајцов изречни захтев: *poeticamente e con anima*. И романца из „Ајиде“, прави ремек т. лијанског белканта, дала му је довољане прилике, да покаже како уме певајући да осећа. Као додатак истакнутом програму а на свеопшту вољу отпевао је врло лепо још и омиље свију тенориста, Фаустову каватину из Гунодове „Маргите“ и красну песмицу „Узору“, коју је на његове речи компоновао Већеслав Новак.

С концертантом се успешно о палму отимала и наша већ провербијално вредна Драга Спасићка, која би зар сваки дан по нешто ново да изнесе пред српски свет, да докаже, како тога нема у песми, што не би савладао њен красни глас и идолска јој љубав према музици. Певала је с Јуришићем велики дујет из другог чина Флотовљеве вечито лепе „Марте“ и у њему је нарочито умиљато појентовала ирску народну

песму о самораној ружи. Како публика после тог дујета никако није хтела да поклони певачима додатак, то су још изнели мелодијозни дуо из Штраусова „Циганског барона“.

Кад сам сео да напишем реферат о успешном концерту Уроша Јуришића, мал те нисам био пореметио ред, којим се обично реферује о концертима. Гласовирски аккомпанјатери увек су те среће, да се о њима тек на послетку рекне, да су пратили „дискретно“ и већ како се то накити и мене је заиста само нијетет према традицији и страх од новотарије задржао, да овога пута ред не окренем тумбе. Честитога Фрању Петрика, музичку дику Новог Сада, знам и ценим ево већ преко тридесет година као свога првог и најбољег учитеља, знам а знају и сви, који га познају, колико музичко благо лежи скривено у тога ретког човека, уживао сам толико и толико пута у обиљу красоте, које његови прсти чаровно знају да измаме из инструмента, али ми још никад није тако импонувао, као сад. Њему је то била играчка, prima vista пратити певаче, које за сад још више држи дар него спрема те им је обзиран пратилац од преке потребе. Петрикову куд и камо више него виртуозну месу лежерна самопоуздања и својске бригае поверене му певаче вредно је било стати да гледати. Тога у нашим крајевима ако човек одинама дочека да види.

Концерту су помогли да испуни вече два аша колико стара толико драга познатика: „Шоља теја“ и „Доктор Робин“. У „Шољи теја“ су Тинка Лукићка, Спасић и Динић на главне делове поделили аплауз публике, коју су сви троје једнако умели да одрже у ружичној олици, да новосадски Срби и опет докажу великом Ружићу, како их још увек уме да изненади бујни жар његова Герика. Милка Марковићка као Мара, Лукић као Цексн и Васиљевић као Артур ексцелирали су и овом приком у тим својим старим улогама. Даница Васиљевићка као Едити пошло је и по други пут за руком, да, замењујући незаборавну покојну Јецу Добриновићку, без зазора лане раме уз раме одличној својој околини.

Г.

(Прилози на српско народно позориште.)

1.) Г. Лазар Дунђерски, велепоседник у Новом Саду, даровао је пензионом глумачком фонду 600 круна.

2.) Г. Борђе Дунђерски, велепоседник у Новом Саду, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште“ са уплатом двоструке чланарине у износу од 200 круна.

3.) Г. др. Гедеон Дунђерски, велепоседник у Новом Саду, уписао се за члана „Друштва за српско народно позориште“ и уплатио је двоструку пристојбу за чланарину у износу од 200 круна.

4.) Г. Јосиф Соколовић, министарски секретар у Будим-Пешти, послао је свој годишњи прилог од 10 круна.

На свима овим родољубивим прилозима изјављује управни одбор „Друштва за српско народно позориште“ своју најтоплију захвалност.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа.)

У суботу 26. јануара (8. фебруара): Свечана представа у славу и спомен посмртне педесетогодишњице Петра Петровића Његоша: „Горски вијенац“. Историјски догађај при свршетку XVIII. века. Саставио Петар Петровић Његош, владика црногорски. У два раддела за позорницу удесио А. Хацић, музика од Исе Бајића. — Пролог за „Горски вијенац“ написао др. Лаза Костић. — „Апотеоза, као епилог“, написао Јован Живојновић. Музика, од Исе Бајића. (Претпоследња представа.)

У недељу 27. јануара (9. фебруара) по други пут: „Пустињаково звоно“. Комична опера у 3. чина, написали Локроа и Кормон, по француском прерадио Ф. Гумберт, музика од Маљарта. Г. Урош Јуришић, у улози Силвеновој као гост. (Последња представа.)

Улазнице и за „Горски вијенац“ и за „Пустињаково звоно“ могу се унапред добити у трговини браће М. Поповића.

Претплатничка права на ложе или места за обе ове представе важе до четвртка 24. јануара (6. фебруара) о. г. по подне.

ИЗДАЈЕ УПРАВА СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

52. Представа. У ДУНЂЕРСКОМ ПОЗОРИШТУ. Ван претплате.

ПРЕДСТАВА С ОВАЉЕНИМ ЦЕНАМА.

У Новом Саду, у четвртак, 24. јануара (6. фебруара) 1902.

➡ ПРВИ ПУТ: ➡

М Е Њ А.

Пастирска идила у 1 чину, од Љуб. Г. Грујића и М. Динића, музика од И. Бајића. — Редитељ: Динић.

ОСОБЕ:

Деда Глиша, стари чобанин	— — — — —	Душановић.	Петп	} момак	— — — — —	Бакаловић.
Миле, син му	— — — — —	Марковић.	Шести		— — — — —	Николчић.
Злата, млада крчмарница у планини	— — — — —	Д. Спасићка.	Прва	} девојка	— — — — —	З. Добриновићка.
Баба Рокса, врачара	— — — — —	Д. Николићка.	Друга		— — — — —	Д. Васиљевићка.
Вођа стражара	— — — — —	Стојановић.	Трећа		— — — — —	Д. Матејићка.
Први } пандур	— — — — —	Илчић.	Четврта		— — — — —	К. Вилочевчица.
Други } пандур	— — — — —	Шикопарчија.	Пета	} момак	— — — — —	Л. Вујичићева.
Први	— — — — —	Впловац.	Шеста		— — — — —	М. Радосевићева.
Други	— — — — —	Матејић.	Седма		— — — — —	М. Тодосићева.
Трећи	— — — — —	Слука.	Осма		— — — — —	М. Козловићева.
Четврти	— — — — —	Ботчић.	Зао дух	— — — — —	— — — — —	Васиљевић.

Сељаци и сељанке. — Догађа се у Србији, у планинском крају, у почетку XIX. века.

Пре тога:

ГРЕНГОАР.

Позоришна игра у 1 чину, од Банвила, превео Ј. Борђевић.
Редитељ: Динић.

ОСОБЕ:

Лудвиг XI, краљ француски	— — — — —	Лукић.
Пјер Гренгоар	— — — — —	Ружић.
Симеон Фурије, трговац	— — — — —	Стојановић.
Лујза, његова кћи	— — — — —	М. Марковићка.
Оливије де Дем, берберин краљев	— — — — —	Душановић.
Николаја Андријева, сестра Симеонова, удовица	— — — — —	Т. Лукићка.

Пажеви краљеви. Слуге Симона Фуријера. Официри и стрелци шкотске телесне страже. Место: Варош Тур у Француској. Време 1469.

А у почетку:

ЉУБАВНО ПИСМО.

Награђена шаљива игра у 1 чину, од К. Трифковића.
Редитељ: Динић.

ОСОБЕ:

Васа Видић, лекар	— — — — —	Васиљевић.
Марџа, његова жена	— — — — —	С. Бакаловићка.
Евџа, његова сестра	— — — — —	М. Радосевићева.
Лава Дражић, адвокат	— — — — —	Спасић.
Софија, жена му	— — — — —	Т. Лукићка.
Милан, Евџин заручник	— — — — —	Слука.
Јован, Видићев слуга	— — — — —	Бакаловић.

Збива се у стану Видићевом, у данашње доба.

Свирачки збор 70. ц. и кр. пешачке нуковније петроварадинске свираће ове комаде: 1. Шебор: „Јовановићев марш“. — 2. Шинци: „Руска фантазија.“ — 3. Кастандон „Musica proibita.“

Улазнице могу се добити обдан у књижарници браће М. Поповића, а у вече од 6¹/₂ сата на каси.

Почетак тачно у 7¹/₂ а свршетак у 10³/₄ сахата.